

Fagplan for
KOMPETANSEOPPDATERINGER 2019

*Autorisasjonsordningen
for finansielle rådgivere*

• INNHOLD

DEL 1: BAKGRUNN OG INFORMASJON	3
Bakgrunn	3
Andre ordninger	3
Relevant pensum	3
Stoffomfang	4
Kunnskapsnivåer	4
Spesifiseringer	4
Fagkunnskap i praksis	4
Andre forhold	4
DEL 2: FELLES TVERRGÅENDE TEMAER FOR ALLE ORDNINGER	5
Tverrgående - Tema 1: Systematisk håndtering av etiske dilemmaer	5
DEL 3: TEMAER FOR AUTORISERTE FINANSIELLE RÅDGIVERE	6
Finansiell- og kredittrådgivning - Tema 1: Ny arvelov	6
Finansiell rådgivning - Tema 2: Faktorfond	7
Finansiell rådgivning - Tema 3: Investeringskonto versus Aksjesparekonto	8
Finansiell rådgivning – Tema 4: Evnen til å bære tap	9
Finansiell rådgivning – Tema 5: Synliggjøring av kostnader	10

∴ 1. BAKGRUNN OG INFORMASJON

Bakgrunn

Kravet til oppdatering har som overordnet mål å sikre god rådgivning og omdømme ved at autoriserte finansielle rådgivere har oppdatert kunnskap. Fagplanen er en sammenfatning av hva Finansnæringens autorisasjonsordninger mener at rådgiverne skal repetere og være oppdatert på i det aktuelle året. Fagplanen gis ut hvert år og det forventes at alle autoriserte finansielle rådgivere tilfredsstiller kravene som spesifiseres i fagplanen i løpet av det året den gjelder for. Kravet til kunnskapsoppdatering er beskrevet i regelverket § 3-7.

Det er ingen obligatorisk oppdateringsprøve for finansielle rådgivere fra Finansnæringens autorisasjonsordninger. Tidligere finansielle rådgivere som ikke lenger er innmeldt under en medlemsbedrift, samt personer med gjennomført kunnskapsprøve, kan opprettholde godkjent autorisasjon/kunnskapsprøve ved å ta en oppdateringsprøve i regi av Finansnæringens autorisasjonsordninger.

- Fagplanen gir kandidatene en oversikt over felles tverrgående temaer, temaer for finansiell rådgivning, omfang, beskrivelse av kunnskapskrav og kunnskapsnivå.
- Fagplanen danner grunnlaget for å utvikle relevant opplæringsopplegg.
- Omfanget og forholdet mellom nyheter/faglige endringer og utvalgte fokusområder kan variere fra år til år.
- Fagplanen er publisert 2.1.2019.

Andre ordninger

Alle fagplaner for oppdateringer har identiske krav for tverrgående emner i del 2 av fagplanen, og skal bare gjennomføres en gang hvis man er tilknyttet flere ordninger. Tilsvarende for denne fagplanen er det identiske krav for kredittrådgivere i emneområdene personlig økonomi og makroøkonomi som også bare gjennomføres en gang.

Relevant pensum

- Deler av pensum er utgitt av Finaut:
  - Mot og tillit – Etikk for rådgivere/selgere i finansbransjen.
  - God skikk. Kommentirutgaven samt støttemateriell.
  - Samtalen – elektronisk prøve i etikk.
- Den enkelte finansbedrift står fritt til å velge pensum og læringstiltak for de øvrige områdene omtalt i fagplanen.

Stoffomfang

For hvert tema er omfang spesifisert som lite, middels eller stort, markert med grønne bokser. Dette er for å gi et inntrykk av hva som kan forventes i omfang av læremateriell, og hvor stor vekt man skal legge på hvert emne. Videre gir det også en indikasjon på hva som kreves av innsats for å repetere og tilegne seg fagstoffet. Behov for læring av fokusområder er stort sett å anse som repetisjon av tidligere tilegnet kunnskap til kunnskapsprøven, og fra kravet om jevnlig kunnskapsoppdateringer.

Kunnskapsnivåer

Temaene i fagplanen vil kreve ulike nivåer av kunnskapsbeherskelse. Kunnskapsnivåene er angitt for hvert kunnskapskrav i fagplanen.

Fakta – nivå 1: Huske eller gjengi informasjon, fakta, begreper, definisjoner og prinsipper.

Forståelse – nivå 2: Kandidaten skal kunne forstå sammenhengen i en problemstilling eller forholdet mellom ulike størrelser.

Anvendelse – nivå 3: Identifisere en situasjon eller problem og bruke hensiktsmessig kunnskap eller en metode for å løse oppgaven.

Nærmere beskrivelse av disse nivåene finnes i fagplanen for kunnskapsprøven.

Spesifiseringer

- Det gis en **begrunnelse** for hvorfor hvert tema er med.
- Under **presiseringer** blir hvert tema angitt med informasjon om:
  - det er nyhet/faglig endring eller et fokusområde.
  - hvilket emneområde fra kunnskapsprøven temaet tilhører.
  - temaets omfang; stort, middels, lite.
- **Kunnskapskrav** er spesifisert for det aktuelle temaet, og det er angitt
  - kunnskapsnivå
  - kunnskapskravets referanse til kunnskapsprøvens detaljerte fagplan.

Fagkunnskap i praksis

I tillegg er det et krav at kandidaten skal kunne benytte fagkunnskapen i praksis. Fagkunnskap er en forutsetning for god praksis, men gir ikke nødvendigvis god praksis. Det er derfor et krav at fagkunnskapen som er angitt i fagplanen, også skal kunne benyttes riktig i møtet med kunden på angitt nivå. Finaut anbefaler at oppdateringen innrettes på en slik måte at rådgiverne får anvendt og trent på kunnskapen på en mest mulig praksisnær måte. Relevante metoder kan være å bruke:

- eksempler fra praksis
- caseoppgaver
- rollespill
- trening
- felles diskusjon
- medlytt
- der det er naturlig, bør flere temaer ses i sammenheng

Andre forhold

- Temaer for fokusområder er hovedsakelig basert på eksisterende innhold i kunnskapsprøven. Det kan være mindre justeringer eller tilleggsopplysninger.
- Det forutsettes at kandidatene har grunnleggende basiskunnskaper fra kunnskapsprøven. Det forventes ikke at kandidaten skal ha detaljkunnskap fra selve kunnskapsprøven ut over temaene beskrevet i fagplanen for oppdateringer.

∴ 2. FELLES TVERRGÅENDE TEMAER FOR ALLE ORDNINGER

Del 2 skal bare gjennomføres en gang hvis man er tilknyttet flere ordninger.

Tverrgående - Tema 1: Systematisk håndtering av etiske dilemmaer

Begrunnelse:

Kandidatene skal være godt forberedt til å takle arbeidshverdagens dilemmaer. Det er derfor viktig at de trener på å håndtere etiske dilemmaer.

PRESISERINGER

Målgruppe: Alle ordninger

Emneområde: Etikk og God skikk

Fokusområde

Publisering: Januar 2019

Omfang: ■■■□

Kunnskapskrav	Nivå fagkunnskap	Referanse til tverrgående fagplan
Kandidaten skal kunne håndtere etiske dilemmaer på systematisk vis ved å gjennomføre en av følgende aktiviteter: Utviklet av FinAut: 1. Dilemmareisen 2. Samtalen 3. Gruppegjennomføring med veiledning av 1 eller 2.	Fakta Forståelse Anvendelse	Tverrgående emner 2.1. - 2.3.

3. TEMAER FOR AUTORISERTE FINANSIELLE RÅDGIVERE

Finansiell- og kredittrådgivning - Tema 1: Ny arvelov

Tema 1 skal bare gjennomføres én gang hvis man både er finansiell rådgiver og kredittrådgiver.

Begrunnelse:

Regjeringen har fremlagt forslag til ny arvelov. De vesentligste endringene er:

- Grensen for hva en arvelater er pliktig til å gi hvert barn (pliktdelen), øker fra én million kroner til 25 ganger folketrygdens grunnbeløp.
- Den særlige beløpsbegrensningen i gjeldende lov på 200 000 kroner for andre livsarvinger enn barn fjernes.
- Man skal kunne testamentere bort bestemte eiendeler, også om slike eiendeler er verdt mer enn arvingens andel av arven. Arvingen må i så fall betale det overskytende til boet.

Lovforslaget inneholder regler både om arv og om skifte av dødsbo, og erstatter dermed både arveloven og skiftelovens regler om dødsboskifte. Lovforslaget skal behandles og vedtas av Stortinget, og ikrafttredelsestidspunkt er foreløpig ikke satt.

PRESISERINGER

Emneområde: Personlig økonomi AFR

Nyhet/faglig endring

Publisering: Januar 2019

Omfang: ■ □ □

Kunnskapskrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten må vite hvilke regler som gjelder for pliktdelsarv.	Fakta	1.3.1.
Kandidaten må kjenne til regler for hva som kan testamenteres bort og forstå hvordan dette påvirker øvrige arv.	Fakta Forståelse	1.3.1.

NB! Temaet er felles for finansielle rådgivere og kredittrådgivere

Finansiell rådgivning - Tema 2: Faktorfond

Begrunnelse:

Det dukker stadig opp nye fondsprodukter i markedet. Ett av dem som har dukket opp den siste tiden hos flere banker, på spareplattformer og innen ulike rådgivningsmiljøer er såkalte faktorfond. Faktorfond er aksjefond som investerer i selskaper eksponert mot på forhånd angitte risikopremier (f.eks. små kontra store selskaper, eller selskaper med lav kontra høy likviditet) med en ambisjon om å levere en meravkastning utover markedet. Uavhengig av om man jobber et sted der faktorfond tilbys eller ikke, bør man kjenne til hva et faktorfond er og hvordan det står seg til andre etablerte spareprodukter.

PRESISERINGER

Målgruppe: Finansielle rådgivere

Emneområde: Produktgrupper

Fokusområde

Publisering: Januar 2019

Omfang:

Kunnskapskrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal vite hva et faktorfond er og hvilke typer faktorer som fondene typisk retter seg mot.	Fakta Forståelse	4.2.4.
Kandidaten skal forstå fordelene og ulempene med faktorfond, samt kunne se produktet i relasjon til andre etablerte varianter av verdi-papirfond.	Fakta Forståelse	4.2.4.

Finansiell rådgivning - Tema 3: Investeringskonto versus Aksjesparekonto

Begrunnelse:

I markedet for spareprodukter spiller regulering og spesielt regelverket for beskatning i stor grad inn ved utforming av nye produkter. Som følge av både nye og endrede lovbestemmelser har det blitt viktig å kunne forstå å skille mellom investeringskonto og aksjesparekonto.

PRESISERINGER

Målgruppe: Finansielle rådgivere

Emneområde: Produktgrupper

Nyhet

Publisering: Januar 2019

Omfang:

Kunnskapskrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal kjenne til hva en investeringskonto og en aksjesparekonto er, samt hvilke instrumenter som kan inngå i de ulike.	Fakta Forståelse	4.2.8. 4.3.2.
Kandidaten skal forstå de fordeler og ulemper som de to kontoene gir og kunne foreta en sammenligning. Kandidaten skal også kunne bruke denne forståelsen til hva som vil passe best for den enkelte kunde i den konkrete situasjon.	Fakta Forståelse Anvendelse	4.2.8. 4.3.2.

Finansiell rådgivning – Tema 4: Evnen til å bære tap

Begrunnelse:

ESMA har identifisert at plikten til å avdekke kundens evne til å bære tap ikke har vært løst på en tilfredsstillende måte og har kommet med klare synspunkter på hvordan dette kan løses på en bedre måte i retningslinjer 06/11/2018/ESMA35-43-1163. Det innføres skjerpede krav for rådgiver til å synliggjøre nedsiderisikoen ved konkrete investeringsforslag, og rådgiver må forstå hvilken effekt en lang tidshorison har på risikovurderingen.

PRESISERINGER

Emneområde: Regelverk AFR

Nyhet

Publisering: Januar 2019

Omfang:

Kunnskapskrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal kjenne til ESMA's retningslinjer om visse aspekter ved egnethetstest etter MiFID II.	Fakta	5.2.1
Kandidaten må kunne anvende ulike metoder for å synliggjøre nedsiderisikoen knyttet til et investeringsråd, både for korte og lange plasseringer, ovenfor kunden for å bedre kunne avdekke kundens evne til å bære et tap.	Fakta Forståelse Anvendelse	5.2.1

Finansiell rådgivning – Tema 5: Synliggjøring av kostnader

Begrunnelse:

MiFID II skjerper kravene til synliggjøring og spesifisering av kostnader knyttet til de tjenester og produkter som formidles til kunden.

PRESISERINGER

Emneområde: Regelverk AFR

Nyhet

Publisering: Januar 2019

Omfang:

Kunnskapskrav	Nivå fagkunnskap	Referanse
Kandidaten skal kjenne til kravene til synliggjøring av totale kostnader og kravene til spesifisering av de ulike kostnadselementene og hvordan disse blir fordelt blant de involverte aktørene (produsent(er), distributør og eventuelle agenter).	Fakta Forståelse Anvendelse	5.2.1

V.1 2019

*Autorisasjonsordningen
for finansielle rådgivere*

Hansteens gt. 2, Postboks 2572 Solli, N-0202 Oslo, Telefon +47 23 28 42 00
www.autorisasjonsordningen.no